

INTEGRATIONSPLAN FÖR PARGAS STAD

ALLMÄNT

Bakgrunden till att en integrationsplan görs, är att en kommun som ingått avtal om mottagande av flyktingar med närings-, trafik- och miljöcentralen (NTM-Centralen) är skyldig att utarbeta en integrationsplan, antingen ensam eller tillsammans med andra kommuner. Den tidigare planen gjordes i samarbete med andra kommuner som en regional integrationsplan för åren 2018–2021. Den här integrationsplanen görs enskilt för Pargas stads del för åren 2022–2025. På basen av en ikraftvarande integrationsplan ersätts kommunen med statsandelar för flyktingmottagandet.

Integrationsplanen utgår från lagen om främjande av integration och fokuserar på integreringen av kvotflyktingar och asylsökande som fått uppehållstillstånd. Programmet kan i valda delar även tillämpas i integrationen av andra invandrare. Målsättningen är en helhetsmässig utveckling av integrationstjänsterna, till stöd för flyktingarna i deras integration och med syftet att möjliggöra deras aktiva deltagande i samhället, på lika grunder som övriga invånare. En annan målsättning är att de flyktingmottagande sektorernas arbete förtydligas, samt att samarbetet mellan sektorerna utvecklas i och med uppgörandet av integrationsplanen. Under hösten 2021 hölls möten mellan flyktingteamet och sektorerna för hälsovård, inklusive rådgivningen och skolhälsovården, munhälsovården, familjearbetet och barnskyddet, vuxensocialarbetet, småbarnspedagogiken samt den finsk- och svenskspråkiga bildningen i samband med att integrationsplanen uppdaterades. Därutöver uppdaterade fritidssektorn samt biblioteksväsendet skilt sina respektive delar som ingår i integrationsplanen.

Enligt Statistikcentralens befolkningsuppgifter bodde det den 31.12.2020, 498 personer i Pargas, som hade annat modersmål än svenska eller finska. De fem största språkgrupperna utgörs av 84 personer med arabiska som modersmål, 74 med estniska, 52 med engelska, 51 med ryska, och 30 personer med thailändska som modersmål.

Pargas stad har under 2000-talet, tagit emot kvotflyktingar sedan 2014. Integreringen av kvotflyktingarna har hittills skett främst på finska. Enligt lagen om främjande av integration har flyktingen själv rätt att välja om den vill integrera sig på finska eller svenska.

I Pargas arbetar huvudsakligen en flyktingkoordinator på heltid och en socialarbetare samt familjearbetare bägge på halvtid med integreringen av flyktingar. Social- och hälsovårdsenheten, där flyktingarbetarnas arbetspunkt finns, spelar en central roll i flyktingarbetet. Den samlokaliserade verksamheten möjliggör ett mångprofessionellt samarbete mellan elevvården, småbarnspedagogiken, barn- och mödrarådgivningen, familjearbetet och familjerådgivarna, samt vuxensocialarbetet, vilket bidrar till att man i ett tidigt skede erbjuds hjälp och stöd.

INTEGRATIONSFRÄMJANDE VERKSAMHET

Inledande information och fortsatt handledning

Flyktingarna handleds av ett team bestående av flyktingkoordinator, socialarbetare och familjearbetare. Flyktingarna ges allmän information och flyktingteamet för tillsammans med flyktingarna diskussioner om varierande aktuella teman såsom boende, kost, hälsa, uppfostran, sexual- och jämlikhetsfostran, skolgång, utbildning, sysselsättning, samhällets uppbyggnad, stödformer och central lagstiftning gällande i synnerhet samhällsdeltagande, jämställdhet, samt barns och vuxnas rättigheter. Stadens olika sektorer ger dessutom ytterligare handledning och

information i samband med individuella besök. Därutöver är kontakten med övriga myndigheter, så som Migrationsverket, Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata och Folkpensionsanstalten också viktiga. I och med myndighetskontakterna registreras flyktingarna på orten, samt får socialskyddssignum och kan ansöka om identitetshandlingar, liksom rätt till social trygghet i landet.

Hälsovårdarens roll är mycket viktig i synnerhet inledningsvis då diverse hälsoproblem kan vara aktuella. Hälsovårdaren förbereder även laboratorie- och röntgenundersökningar samt gör de första hälsogranskningarna och påbörjar vaccinationsprogrammen. Detta görs i samarbete med flyktingkoordinatören.

Det hålls regelbundna nätverksmöten i varierande sammansättningar, dessa sammankallas av flyktingkoordinatören. Nätverket består av representanter från skola (rektorer, speciallärare och lärare vid förberedande klasser), småbarnspedagogik, hälsovård (skolpsykolog, skolhälsovårdare och rådgivningspersonal), samt flyktingteamet. Flyktingkoordinatören och familjearbetaren besöker regelbundet skolor och daghem och flyktingteamet har regelbunden kontakt med hemmen i form av hembesök.

Organisationer inom tredje sektorn och frivilliga är ytterligare en mycket viktig samarbetspart i mottagandet och integreringen av flyktingar. Flyktingteamet samordnar denna viktiga resurs och strävar till att kontinuerligt utveckla samarbetet. Som exempel på samarbetspartners kan nämnas Finlands Röda kors (FRK), Skärgård utan gränser, Multiculti, Psykisk Hälsa Finland rf och deras lokalorganisation Turun kriisikeskus samt deras Serene-projekt, som arbetar med att främja flyktingars psykiska välmående. En annan samarbetspartner är föreningen Sateenkari Koto och deras kurs- och språkverksamhet för invandrarkvinnor, Pikkumustikka i S:t Karins, samt ytterligare Mannerheims barnskyddsförbund och deras vänverksamhet. Pargas finska och svenska församling och Åboregionens högskolor är också viktiga samarbetspartners, liksom många vän- och stödpersoner. Inom fritidsverksamheten har samarbetet med Pargas idrottsförening (PIF), Pargas konstklubb Pictura, Musikinstitutet Arkipelag (musik och dans) och Skärgårdens kombi inletts. Samarbetsnätverket utvecklas ständigt.

Inledande kartläggning och uppgörande av integrationsplan

Flyktingarna har under de tre första åren rätt till en integrationsplan med syftet att stöda samhälls- och medborgarfärdigheterna, utveckla språkkunskaperna och stärka förutsättningarna för deltagandet i arbetslivet. Flyktingarna uppmuntras även att upprätthålla sitt eget språk och sin kultur. I den inledande kartläggningen utreds invandrarens tidigare utbildning, arbetshistoria, språkkunskaper och vid behov andra omständigheter så som till exempel hälsofaktorer, som kan påverka individens sysselsättning och integration. I den inledande kartläggningen och uppgörandet av integrationsplanen är det mångprofessionella samarbetet viktigt, liksom samarbetet med aktörer från tredje sektorn. Den första integrationsplanen görs för ett år och uppdateras sedan under en period på tre år. Vid avbrott kan integrationsplanen förlängas med maximalt två år.

Kommunens socialarbetare ansvarar för den inledande kartläggningen och uppgörandet av de personers integrationsplaner som står utanför arbetskraftspolitiska åtgärder och är i behov av utkomststöd för sitt uppehälle. Socialarbetaren har också ansvar för familjers och barns integrationsplaner i de fall då dessa görs. Arbets- och näringsbyråerna (TE-byrån) handhar de inledande kartläggningarna och integrationsplanerna och därmed sysselsättningsfrämjande utbildning inklusive språkkurser, för dem som anmält sig som arbetssökande. Ofta deltar även kommunens socialarbetare i integrationsplansmötena som sammankallas av TE-byrån. Utöver studier i finska eller svenska kan man i integrationsplanen som görs tillsammans med TE-byrån

komma överens om samhällsorienterad undervisning, läs- och skrivundervisning samt undervisning som kompletterar den grundläggande utbildningen, integrationsutbildning och andra individuella åtgärder som främjar integrationen.

Under tiden då integrationsplanen är i kraft har invandraren rätt till arbetslöshetsförmån eller utkomststöd. Rätten till arbetslöshetsförmån bestäms i enlighet med lagen om utkomstskydd för arbetslösa och rätten till utkomststöd i enlighet med lagen om utkomststöd.

Integrationsutbildning

TE-byrån ansvarar för sysselsättningen av de flyktingar som anmält sig som arbetslösa arbetsökande och de erbjuds under integrationstiden möjlighet att delta i integrationsutbildning eller motsvarande integrationsfrämjande utbildning. Som integrationsutbildning för invandrare vars läroplikt har upphört ordnas undervisning i finska eller svenska och vid behov läs- och skrivundervisning. Som integrationsfrämjande utbildning kan invandraren även erbjudas annan undervisning som främjar tillträde till arbetslivet och vidareutbildning samt färdigheter i samhällsliv, kultur och livskompetens. I integrationsutbildningen kan även ingå identifiering av tidigare inhämtad kompetens och erkännande av examen samt yrkesplanering och yrkesvägledning.

Tolkning

Stadens tjänstemän är som myndighet ansvariga över att ärenden tolkas eller översätts, i de fall flyktingen eller invandraren inte kan de språk, finska och svenska, som enligt språklagen används inom staden. Som orsak kan även vara att en person på grund av handikapp eller sjukdom inte blir förstådd, i ett ärende som anhängiggjorts på initiativ av myndigheten. Kostnaden för användning av tolk ersätts. I lagen finns ingen definierad tid för när ersättningen upphör, men klart är ändå att behovet av tolktjänster är störst i början av integrationstiden och minskar över tid. I fall en person ansöker om finskt medborgarskap, ersätts tolkkostnader inte längre från och med den dag som medborgarskap beviljats.

Pargas stad erhåller tolktjänster som köptjänst främst från Turun seudun tulkikeskus., som erbjuder tolk- och översättningar på ett tiotal olika språk. Även den privata tolktjänsten Tulka, med appen Tulka, används flitigt som hjälpmedel vid tolkning per telefon. Dess fördel är att ingen förhandsbokning av tolk behövs, vilket är fördelaktigt speciellt i situationer där det brådskande behövs tolkning.

SMÅBARNSDAGOGIK, GRUNDLÄGGANDE UTBILDNING OCH ÖVRIG UTBILDNING

Småbarnspedagogik

Inom småbarnspedagogiken finns beredskap att stödja den individuella utvecklingen hos varje enskilt barn enligt barnets behov. Inom småbarnspedagogiken utgår arbetet från ICDP –metoden som värdegrund. ICDP (International Child Development Programme) baserar sig på Förenta nationernas konvention om barns rättigheter. Metoden syftar till att öka förmågan att förstå och respektera varandra genom att utveckla och stärka lyhördhet och empati. Metoder och verksamhetsmodeller som tillämpas inom småbarnspedagogiken är: Trygg dagvårdsstart, smågruppsverksamhet, flexibla gruppindelningar och utomhuspedagogik. Extra personalresurser behövs beroende på mängden barn och deras bakgrund, speciellt under det första året. Många barns behov av extra stöd kvarstår ändå under en längre tid. Tolktjänster är nödvändiga i synnerhet i

kontakten med barnens föräldrar i syfte att bygga upp en fostringsgemenskap och för att säkerställa föräldrarnas delaktighet.

Invandrabarns förskoleundervisning ordnas främst på Björkhagens daghem för dem som integreras på finska och huvudsakligen på Knattebo daghem för dem som integreras på svenska, alternativt i närheten av familjens boende. Barn och unga med finska eller svenska som andra språk, får i mån av möjlighet extra språkstöd. Ett samarbete med familjearbetaren vid flyktingverksamheten har inletts, för att underlätta flyktingbarnens introduktion till småbarnspedagogiken.

Grundläggande utbildning

Grundläggande utbildning ordnas för invandrabarn i åldrarna för årskurserna 1–9, antingen på finska eller på svenska. För barn som integreras på finska ordnas förberedande undervisning i skild klass. I den förberedande klassen arbetar förutom en klasslärare även en elevassistent. Barn som integreras på svenska, integreras direkt i vanlig klass och ges extra språkstöd.

Barn och unga i grundläggande utbildning, erbjuds i mån av möjlighet undervisning i sitt eget modersmål och religion. Undervisningen ordnas som köptjänst.

FRK:s frivilligverksamhet erbjuder läxhjälp i samarbete med skolan. Läxhjälpen ordnas i skolan, flera gånger i veckan.

Utbildning efter grundläggande utbildning

I och med förändringen av lagen om läroplikt, som trädde i kraft 1.8.2021, upphör läroplikten när den unga fyller 18 år, eller om hen innan dess avlägger andra stadiets examen (studentexamen eller yrkesexamen). Lagen om läroplikt innebär även att man inom den grundläggande utbildningen, bör beakta behovet av mer omfattande studiehandledning speciellt för invandrabarn i årskurserna 8–9.

Praktikperioderna i årskurserna 8–9 ger den unga möjlighet att bekanta sig med branscher som stöder ens intresseområden och kan därmed underlättar framtida yrkesval, samt ger viktig arbetslivserfarenhet.

I staden finns andra stadiets yrkesutbildningar och ett finskt och ett svenskt gymnasium. Samarbetet med grannkommunerna förstärker ytterligare kunnandet över kommun- och språkgränserna.

SOCIALSERVICE

Flyktingar och invandrare med uppehållstillstånd och vistelseort i kommunen har på samma sätt som kommunens övriga invånare rätt till service enligt socialvårdslagen samt den kompletterande service som speciallagstiftningen erbjuder.

Kommunens socialarbetare och socialhandledare inom socialservicen för vuxna arbetar med invandrarkunderna och de vuxna flyktingar vars integrationstid är över. Integrationstiden är fyra år för kvotflyktingarna och tre år för asylsökare som beviljats uppehållstillstånd. Flyktingsocialarbetaren, flyktingkoordinatören och familjearbetaren arbetar innan det med både vuxnas och barns ärenden under hela deras integrationstid. Både vuxensocialarbetet och flyktingteamet samarbetar vid behov med familjeenheten i ärenden där kunderna är i behov av socialservice för barnfamiljer, eller det handlar om ett barnskyddsärende.

Socialarbetaren kartlägger tillsammans med familjen deras situation och gör en bedömning av familjens servicebehov. Eventuellt särskilt stödbehov och samarbete med övriga kommunala aktörer och tredje sektorns aktörer kartläggs. Familjerna informeras även om det finländska stödsystemet och rättigheter och skyldigheter i och med detta. Bedömningen av servicebehovet görs i enlighet med socialvårdslagen. Vid behov görs ytterligare en klientplan.

Kunden har om så önskas rätt till tolk. Dubbel mottagningstid reserveras för de kundbesök som görs tillsammans med tolk.

HÄLSOVÅRD

Varje flykting genomgår frivilligt en grundlig ankomsthälsoundersökning inom kort efter att de anlärt till staden. Flyktingkoordinatören organiserar och deltar tillsammans med hälsovårdspersonalen i granskningen, samt anlitar tolk och engagerar arbetstagare som t.ex. familjearbetare, och psykolog vid behov. Målet är att integrera flyktingarna i stadens hälsovårdssystem. Vården erbjuds till dem på samma villkor som till övriga orsbor.

Behovet av hälsovårdscentralens tjänster är stort för kvotflyktingarna då de anländer till sin nya hemort. Många av dem har också ett fortgående behov av primärhälsovårds- och specialistsjukvårdstjänster, samt rehabilitering.

Hälsovårdspersonalen reserverar dubbel mottagningstid för flyktingarnas besök, dels på grund av att tolkningen tar extra tid, men också för att flyktingarnas hälsoproblem ofta är komplexa.

Förebyggande hälsovård

Utöver de frågor som det finländska barn- och mödrarådgivningsprogrammet, samt skolhälsovården innefattar, behöver flyktingfamiljerna extra stöd i frågor som till exempel uppfostran, mental- och sexuell hälsa, samt kostrådgivning med tyngdpunkt på bruket av socker. Handledningen bör vara fortlöpande i kontakten med den förebyggande hälsovården.

Mental hälsa

Flyktingar kan ha ett stort behov av psykiatrins tjänster. Merparten av flyktingarna har upplevt traumatiska händelser, som i hög grad påverkar den psykosociala integrationen. Det kan i en del fall vara utmanande och tidskrävande att motivera flyktingar att ta emot psykologiskt stöd och psykiatrisk vård. I arbetet med flyktingarna bör man vara medveten om, att trots att man använder tolk, blir kommunikationen mer eller mindre lidande då den inte är direkt. Trots att tolken har tystnadsplikt kan det hända att kunden undviker att beröra känsliga ämnen, vilket också gör arbetet utmanande.

Sexuell hälsa

Sexuell hälsa definieras av Världshälsoorganisationen, WHO, som ett tillstånd av fysiskt, emotionellt, mentalt och socialt välbefinnande i relation till sexualitet. I informationen till flyktingarna betonas individens rättigheter, samt partners skyldighet att respektera den andras självbestämmande rätt, till exempel till sex och familjeplanering. Parternas jämlika roll betonas.

Munhälsovård

För de flyktingar som kommer till Pargas ordnas, genast efter att den stora hälsogranskningen genomförts, ett informationstillfälle där tandvården presenteras. Samtidigt behandlas frågor kring den preventiva tandvården. Informationstillfällena omfattar både vuxna och barn och de ordnas med tolkning.

Barnen kallas till en bedömning av vårdbehovet genast efter ankomsten, denna ingår i den omfattande hälsogranskningen. Därefter genomförs vård enligt barnets enskilda behov.

De vuxna kallas till informationstillfället. Därefter inleds vården i enlighet med de principer för vård som den vuxna befolkningen i Pargas omfattas av.

Tolktjänster erbjuds så länge som man anser att de behövs. För tidsbokningar med tolk reserveras 15 minuter extra tid.

SYSSELSÄTTNING

Strävan är att då flyktingarna har tillräckliga språkkunskaper sysselsätta dem och att introducera dem till det finska arbetslivet, inledningsvis ofta antingen via arbetspraktik, eller arbetsprövning i samarbete med TE-byrån och den enskilda arbetsgivaren. Praktik- och arbetsplatser på orten fås bland annat via församlingen, inom restaurangbranschen, jordbruket, fordons- och reparationsbranschen samt barn- och äldreomsorgen. Viktigt är att kartlägga företagen på orten och därmed möjliggöra och utveckla ett aktivt samarbete med dem. Möjligheterna till säsongarbete parallellt med studierna är även goda. För svårsysselsatta flyktingar har nyligen ett samarbete mellan flyktingverksamheten, verksamhetscentralen Kikaren och FRK inletts, där flyktingarna erbjuds arbete i rehabiliterande syfte i form av gruppverksamhet i kombination med individuellt anpassade språkstudier.

BOENDE

Bostadssituationen och tillgången på i synnerhet mindre bostäder är i Pargas relativt bra och bostäder kan fås via KAS-hyresbostäder (Kunta-asunnot), den privata sektorn och församlingen. Det har däremot periodvis varit utmanande att få tag på lämpliga större hyresbostäder för familjer med många barn.

KULTUR-, IDROTTS-, UNGDOMS- OCH FRITIDSTJÄNSTER

Ungdoms- och fritidstjänster

Barn och unga erbjuds möjlighet att delta i fritidsverksamhet. Verksamheten, bland annat på ungdomsgårdarna, stöder de unga i deras identitetssökande och främjar ett aktivt medborgarskap. Att barn och unga med olika bakgrund och kulturer samverkar är en situation som gynnar alla.

Verksamheten på ungdomsgårdarna är i allmänhet tvåspråkig, den sker på svenska och finska, användningen av flera språk kan vara en utmaning för ledarna. Därför är tillgång till tolktjänster viktig, i alla fall till en början.

Alla bör kunna vara stolta över sin kultur och sina traditioner. Under en integrationsprocess är det viktigt att också stöda den egna kulturen och att visa på det positiva i mångfalden. Kunskapen om olika kulturer kan förmedlas via olika evenemang så som högtider och fester, samt genom evenemang med varierande teman i fokus, så som till exempel musik och mat.

Frivilliga och föreningar som arbetar integrationsfrämjande bör få stöd för sin verksamhet i form av utrymmen och andra verktyg som stöder verksamheten.

Bibliotekstjänster

Biblioteket är en öppen och neutral plats där alla får vistas. Biblioteket är gratis och öppet även kvällstid. Bibliotekspersonalen ger service och handleder också i frågor som rör annat än bibliotek och informationssökning.

Biblioteket har tillgång till det flerspråkiga bibliotekets tjänster och kan därifrån låna böcker och annat material. Det flerspråkiga biblioteket har också en materialbank med texter om hur man använder bibliotekets tjänster i Finland. Texterna finns på närmare 20 språk.

Biblioteken i Pargas har datorer som får användas gratis och erbjuder e-dagstidningar från hela världen. Det är möjligt att ordna aktiviteter som stöder integrationen i bibliotekets lokaler, så som till exempel språkcaféer, sagostunder och informationsevenemang.

MOTTAGANDE AV FLYKTINGAR TILL KOMMUNEN

Pargas stad har, enligt beslut fattat i stadsfullmäktige 12.5.2020, ett avtal med NTM-centralen enligt vilket Pargas årligen har möjlighet att ta emot 1–4 kvotflyktingar eller bevilja kommunplatser åt asylsökande som beviljats uppehållstillstånd.

JÄMLIKHET OCH FRÄMJANDE AV GODA ETNISKA RELATIONER

Målet för kommunens integrationsfrämjande är att lokalt stödja internationalism, jämlikhet och likabehandling samt främja en positiv växelverkan mellan olika befolkningsgrupper. Flyktingarna och invandrarna uppmuntras till att aktivt delta i de aktiviteter som ordnas på orten, hobby- och idrottsverksamhet samt övrigt umgänge med kommuninvånarna. Här är ett gott samarbete med tredje sektorn, föreningar, organisationer och stödpersoner av stor betydelse. Information och dialog med kommuninvånarna är också väldigt viktigt för att sprida kunskap, vilket i sin tur främjar tolerans. Flyktingarna och invandrare behandlas jämlikt av stadens personal och de har rätt till samma service som övriga kommuninvånare.

UTVECKLINGSSOMRÅDEN INOM DET INTEGRATIONSFRÄMJANDE ARBETET

Lagen om främjande av integration utgör grunden för det kommunala integrationsarbetet. Den nuvarande lagstiftningen trädde i kraft år 2011 och nu diskuteras behovet av en uppdaterad lagstiftning. Till grund för diskussionen ligger stadsrådets redogörelse om behoven av att reformera integrationsfrämjandet. I redogörelsen som publicerades 2021, presenteras reformåtgärder vars viktigaste mål är att; Skapa snabbare vägar till utbildning och arbetsliv, främja invandrades delaktighet i arbetslivet liksom i samhället i stort, stödja i synnerhet invandrarkvinnors och därmed

hela familjens möjligheter att integrera sig i Finland, samt att förbättra arbetslivets mottaglighet och förebygga polarisering i samhället.

På arbets- och näringsministeriets initiativ har kompetenscenter för integration av invandrare bildats på regional nivå. Flyktingverksamheten vid Pargas stad har gått med i detta regionala samarbete. Flyktingverksamheten deltar även aktivt i det av NTM –centralen koordinerade regionala samarbetsnätverket mellan statliga och kommunala aktörer i frågor gällande flyktingmottagning och integration. Socialservicepersonalen som arbetar med integrationsfrågor inom de närliggande flyktingmottagande kommunerna har dessutom bildat ett nätverk för samarbete i gemensamma aktuella frågor. Sannolikt kommer struktureringen av både det integrationsfrämjande arbetet samt samarbetet med övriga myndigheter och kommunala aktörer att genomgå förändringar i och med social- och hälsovårdsreformen och de välfärdsområden som bildas.

Trots oklara strukturer för det framtida integrationsfrämjande arbetet, kan det konstateras att det är ett arbete som även i framtiden behöver utvecklas, för att integrationen av flyktingar i praktiken ska förlöpa på ett möjligast smidigt sätt. I samband med de sektorvisa mötena som hölls i och med utarbetandet av den här integrationsplanen, diskuterades även utmaningar och behov av utveckling, där följande utvecklingsområden identifierades:

- För att utveckla samarbetet i flyktingfrågor föreslås årliga möten med tillsammans med representanter på förmansnivå från sektorerna för socialservice, hälsovård, småbarnspedagogik, grundläggande utbildning, kultur- och fritidsverksamhet, näringslivstjänsterna samt fastighetsavdelningen. Viktig är även representationen från lokala företag och föreningar så som PIF, tredje sektorn så som FRK och Skärgården utan gränser, samt församlingarna.
- I dagens läge arbetar flyktingteamet med integreringen av flyktingar under deras integrationstid. Med mer resurser kunde även integreringen av invandrare inkluderas i arbetet, eftersom denna målgrupp i viss mån har liknande utmaningar. Integrationsverksamheten kunde då utvecklas till en invandrarbyrå.
- I dagsläget saknar flyktingarna tillgång till regelbunden hälsovårdsuppföljning. Det skulle vara önskvärt att utveckla hälsovården för flyktingarna, med en namngiven hälsovårdare och kontroller som kunde ordnas i samarbete mellan hälsovårdaren och flyktingkoordinatoren. På sikt borde staden ta ställning till huruvida flyktingarna skulle gynnas av att under integrationstiden ha tillgång till en egen hälsovårdare med ansvar för hälsointegration.
- Gemensamma informationsprogram i teman som uppfostran, rådgivning och kostrådgivning, kunde med fördel även ordnas för flyktingarna.
- Inom hälsovården skulle flyktingfamiljerna gynnas av att få ta del av familjeförberedande kurser på eget modersmål. Familjeförberedelsekurser skulle erbjudas både till föräldrar som får sitt första barn, men även till föräldrar som redan har barn.
- Inom småbarnspedagogiken skulle invandrarföräldrarna gynnas av att få ta del av ICDP-vägledning för att få stöd i barnets uppfostran och utveckling.
- Samarbetet mellan bildningsavdelningen och enheten för socialservice är välutvecklat och etablerat. En utmaning är att få samarbetet att fortsätta på samma sätt, även efter social- och hälsovårdsreformen. Det här i och med att ansvaret för bildningen kvarstår inom kommunen, medan socialservicen kommer att höra till välfärdsområdet.

- Enligt nuvarande arbetsrutiner samt lagstiftning görs kartläggningar av servicebehov skilt inom respektive enhet inom sektorn för socialservice. En gemensam bedömning av servicebehov kunde i mån av möjlighet i högre grad göras. Kundfamiljerna skulle då inte behöva redogöra för sin situation med olika arbetstagare inom skilda enheter. Även arbetstagarna inom de olika enheterna, skulle gynnas av minskat dubbelarbete och ökat samarbete.
- En processbeskrivning för att synliggöra serviceprocessen då en familj är kund inom socialservicen utarbetas för tillfället. Målet är att genom processbeskrivningen förtydliga informationsgången och genom det även samarbetet mellan de olika enheterna där en familj är kund i ett gemensamt ärende. Modellen synliggör serviceprocessen även för kundfamiljen.